¶ Incipit ꝓlogus in Ezechielē ꝓphetā.

Ezechiel ꝓpheta cū ioachim rege iuda captiuus duct⁹ eſt in babylonem: ibiq̄ his qui cū eo captiui fuerant ꝓphetauit penitētibus q᷑ ad hieremię vaticiniū ſe vltro aduerſarijs tradidiſſent. ⁊ viderēt adhuc vrbē hieroſolymā ſtare quā ille caſuram eſſe p̄dixerat. Triceſimo autē ętatis ſuę anno ⁊ captiuitatis q̄nto. exorſus eſt ad cōcaptiuos loqui. Et eodē tēpore licet poſterior hic ī caldea: hieremias in iudea ꝓphetauerunt. Sermo eius nec ſatis diſert⁹ nec ad modum ruſticus ē: ſed ex vtroq̄ medię tēperatus. Sacerdos et ipe fuit ſicut hieremias. principia voluminis et finem magnis habens obſcuritatib⁹ īuoluta. Sʒ ⁊ vulgata eius editio nō multum diſtat ab hebraico. Unde ſatis miror quid cauſę extiterit: vt ſi eoſdem in vniuerſis libris habem⁹ interp̄tes: in alijs eadē. in alijs diuerſa tranſtulerint. Legite igit̄ et hūc iuxta trāſlationē noſtram. q̄m ꝑ cola ſcriptus et comata manifeſtiorem legētibus ſenſum tribuit. Si aūt amici mei. et hunc ſubſannauerint. dicite eis q᷑ nemo eos compellat vt ſcribant. Sʒ vereor ne illud eis eueniat q̄d grece ſignificantius dicit̄ vt vocentur fagolidori. quod eſt manducantes ſenecias.

¶ Origenes

Non omnis captiuus ꝓpter peccatū ſuū captiu⁹. Populus ꝑ peccato tradit̄ nabucħ. in babilonem ducit̄. et ꝓphete cū eis. et viri ſancti. vt ī eis captiui ꝯſolatōem et ammonitōeʒ haberēt. et correcti in patriā redirent. aliter enī nō peniterēt. Excruciat deus nocentes ſ; vt pater tormentis dementiam miſcet. In egiptijs quoq̄ hoc attende. Uoluit eos punire. ſed irā ſuā tempauit. Unde ioſeph in egiptū deſcēdit. pharao ſomniuʒ vidit. et multa hmōi p̄miſit. vt ꝓuiderent ſibi. Amat nos deus etiā irat⁹. Sed puuli nō poſſunt cū emolumēto ſcire q᷑ ament̄ a pře. Uñ. O magna multitudo. d. t. d. q. a. t. t. nō amātib;. Cū ḡ audieris d̄ populi captiuitate: crede quidē ſm̄ fidē hyſtorię. ſ; in ſignificationē rei alteri⁹ p̄ceſſiſſe. Tu enī qui fidelis vocaris. qui ī hieruſalē cōmoraris. ſi peccaueris: nabucħ. i. dyabolo tradit⁹ in babilonē. i. in ꝯfuſionē duceris. ſi penitentiā egeris mittet̄ tibi eſdras. i. adiutor. ſ. verbū inuāſ qui te reducat ⁊ hieruſalē edificare faciat. In adā enim omnes moriunt̄: et ī chriſto oēs viuificantur. Fuit aūt adā in padiſo. ſ; ſerpēs captiuauit eū. et d̄ paradiſo eiecit. et venit in locū lacrimarū. Serpens hoſtis ꝯtrarius veritati. nō tñ a principio. neq̄ ſtatim ſupra pect⁹ et vētrem ſuū ambulauit. Sicut adā et eua nō ſtatim peccauerunt. ita et ſerpēs aliq̄n nō ſerpēs cū in padiſo deliciarū moraret̄. Deus quippe mortē nō fecit. nec maliciam opatus eſt. liberū arbitriū et hōi et angelo ad vniuerſa p̄miſit. Alij ḡ ꝑ arbitrij libertatē ad bonoꝝ aſcenderūt ſummitatē. alij in malicię ꝓfundū corruerūt. Deli⁹ aūt fuit vnūquēq̄ derelictū ꝓprio arbitrio niti. laborare et ꝑ bona opa eſſe ſibi cauſaʒ ſalutis q̄ꝫ dormientē ⁊ ocioſum in terrena ꝓſperitate quieſcere. ezechiel fili⁹ hominis figura chriſti qui p̄dicat captiuis remiſſionē.

¶ Gregori⁹. Prophetie tpa tria ſunt. p̄teritū. p̄ſens. ⁊ futurū. ſ; in duob; ꝓphia ethimologiā ꝑdit. ḡ ꝓphia dicta. q᷑ futura p̄dicat. cum de p̄terito vel de p̄ſenti agit nōis ſui rōem amittit. q: ea dicunt̄ q̄ p̄terita vel p̄ſentia ſūt. Prophetia de futuro. Ecce virgo concipiet et pa. fi. De p̄terito. In pⁱcipio creauit de⁹ ce. et ter. De p̄ſenti qua paul⁹ dicit. Si aūt oīs ꝓphet: intret aūt quis infidelis aut ypocrita ꝛc. vſq̄ ad occulta cordis ei⁹ manifeſta fiūt. in quo notat̄ p̄ſentia ꝓphari. Unde aīaduertitur: q: ꝓpha dicit̄ nō q: p̄dicit futura. ſ; q: prodit occulta. Rem quippe ſic̄ in futuro ab oculis noſtris ſubtrahunt tpa: ita in p̄ſenti ſubtrahit cā. Preſens enī cogitatio abſcondit̄ in latenti corde. Aliq̄n aūt res ꝑ abſentē tegit̄ locū q̄ nudat̄ ꝑ ſpm̄. ⁊ ibi eſt p̄ſens ꝓphantis animus vbi nō eſt corp⁹. Unde ad giezi heliſeus. Nōne cor meū erat in p̄ſenti. quando reuerſus eſt homo in occurſum tibi.

¶ Sciendū quoq̄ q: ꝓphię tpa inuicē ſibi ꝯcinunt ad ꝓbatōem. vt ex futuris p̄terita: ex p̄teritis futura ꝓbent̄. Cū enī de p̄terito dixiſſet moyſes. In principio creauit de⁹ ce. et ter. De futuro q̄ꝫ in fine libri in pſona iacob p̄miſcuit dicens. Nō auferet̄ ſceptꝝ d̄ iuda ꝛc. Qui etiā pſemetip̄m ait. Prophetā ſuſcitabit vobis dñs deus vr̄ de frib; vr̄is. tāq̄ꝫ me ip̄ʒ audietis. Ut dū impleret̄ quę futura p̄dixit: de p̄terito vera dixiſſe crederet̄.

¶ Ex p̄teritis q̄ꝫ futura ꝓbant̄. Unde rex babilonis a magis et ariolis ſuis nō ſolū interpretatōem ſomnij ſed etiā ipſiuʒ ſomniū queſiuit. ſ. vt ex p̄terito colligeret. q̄d certū de futuro teneret. Daniel aūt vtrūq̄ dixit. ⁊ ex p̄teritis q̄ꝫ vera de futuro diceret oñdit

¶ De modis q̄ꝫ et qualitatib; ꝓphię diſſeram⁹. Spūs quippe ꝓphię nec ſemꝑ nec eodē modo animū ꝓphetę tangit. Aliq̄n ex p̄ſenti tangit et nō ex futuro. aliq̄n ex futuro et nō ex p̄ſenti. aliq̄n ex p̄ſenti et ex futuro. aliq̄n ex p̄terito et p̄ſenti ⁊ futuro. aliq̄n ex p̄terito ⁊ ñ ex futuro aliq̄n ex fut̄o ⁊ nō ex p̄terito. aliq̄n in p̄ſenti ex pte tāgit et ex pte nō tangit. ⁊ in futuro ſimiliter. Ex p̄ſenti tāgit et nō ex futuro. Unde iohānes venientē dñm videns ait. Ecce agnus dei ꝛc. Sed cū moritur⁹ eſſet miſſis diſcipulis requiſiuit dicēs. Tu es qui vēturus es. an aliū expectamus. In quib; verbis oſtendit̄ quia dñm veniſſe nouerat. ſ; an ꝑ ſemetipſum ad apienda inferni clauſtra deſcenderet dubitabat. Aliq̄n vero ex futuro tangit et nō ex p̄ſenti. Unde yſaac q̄ filio ſuo iacob longe poſt futura erant nunciauit. quis aūt eſſet ſcire non potuit. Aliq̄n ex p̄ſenti pariter ⁊ futuro. Unde iacob qui caligantib; oculis nepotes dinoſcere non poterat: quis maior eſſet: quis ve minor. ductis in obliquum brachijs̄ dexterā minori. ſiniſtrā maiori impoſuit. Unde p⁹ ait Scio fili mi ꝛc. Et iſte quidē erit in populos ꝛc. Sic ꝓphetę aggei animū ex p̄ſenti pariter et futuro ꝓphetię ſpūs tetigerat cū caligantib; oculis eam quę ſe eſſe aliaʒ ſimulabat. et vxorē hieroboam eſſe cognouit. et q̄d futurū ei erat aperuit dicēs. Ingredere vxor hieroboam quare te eſſe aliā ſimulas ꝛc. Aliq̄n aūt ex p̄terito et p̄ſenti et futuro. ſicut elizabeth ad ſe venire mariā cōſpiciens: q᷑ incarnatū verbū ī vtero geſtaret agnouit. eāq̄ dñi ſui matrē vocauit dicens. Unde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me. De cui⁹ ꝯceptōe ꝑ angelum ad ioſeph dicit̄. Q̄d enī in ea natū eſt de ſpū ſancto ē. Que ſcʒ elizabeth dicit. Beata quę credidiſti q̄m ꝑficientur ea quę dicta ſunt tibi a dño. Hic apte oſtēdit quia quę angelus ad mariā dixerat ꝑ ſpm̄ agnouit et quę in futuro ſequerent̄ p̄uidit. Aliq̄n ex p̄terito tāgit et nō ex futuro. Unde paulus. Scd̄m reuelatōeʒ notū mihi factū eſt ſacramentū. Qui tñ hoc ipſum euangelium p̄dicatur⁹. cū aſcenderet hieruſalē ait. Ecce ego alligatus ſpiritu vado in hieruſalē quę in ea futura mihi ſunt ignorās. Hoc enī euāgelij ſacramentū eſt: quia vnigenitus patris incarnatus eſt. ꝑfectus homo factus eſt.

¶ Prophetia autē p̄ſentis nec futuri atteſtatione indiget nec p̄teriti.

crucifixus·mortuus·⁊ ſepultus·tercia die reſurrexit·die quadrageſima in celū aſcendit·et ſedet in dextera pr̄is·Euangelium itaq̄ȝ cognouit·ſed ꝙ ꝑ eo paſſurus eſſet ignorauit·Unde ait. Niſi q꞉ ſpūſſanc⁹ ꝑ omnes ciuitates ꝓteſtat̄ mihi dicens. Q꞉ vincula et tribulatōnes me manent. Ubi apte oſtendit̄ ꝙ ea que ipſi futura eſſent vel erant alijs reuelata eſſent.nō aūt ipſi. Vn̄d ait. agabus. Virū cui⁹ zona hec eſt ita alligari oportet in hieruſalē. Aliqū ex futuro tangit ſpūs et nō ex p̄ſēnto·ſicut ei cui de manubrio excuſſuȝ ferrū ceciderat inq̄t heliſeus. Ubi cecidit. Et monſtrato loco īmiſit lignum et natauit ferrū. Aliqū vero in p̄ſenti ex pte tāgit et ex pte nō tangit. Unde miſſi a cornelio milites: petro ſunt ꝑ ſpm̄ nunciati.q꞉ ſpūs dixit ei. Ecce tres viri querunt te. Ad quos deſcendens ait. Que cauſa eſt ꝓpter quā veniſtis. Unde apit̄ q꞉ cauſam a ſpū nō audierat. Aliquando in futuro ex pte tangit·et ex pte nō tangit. Sicut filij ꝓphaꝝ d̄ auferēdo helyā ad helyſeū dicūt. Nūquid noſti ꝙ hodie tollat dn̄s dn̄m tuū a te. Quo tn̄ ablato in rupibus et vallibus querentes eum ſe diſpergunt. Sciebant eīn qđ tolli poſſit.ſ; neſciebāt ꝙ inueniri nō poſſet. Unde idē helyſeus dixit regi iſrael. Percute iaculo terrā. Et cū pcuſſiſſet trib⁹ vicib⁹ et ſtetiſſet iratus ꝯtra eū ait. Si pcuſſiſſes quinquies aut ſexies ſiue ſepties et pcuſſiſſes ſyriā vſq̄ȝ ad ꝯſummatōem·nūc aūt trib⁹ vicib⁹ pcuties eā. Nouerat eīn q꞉ totiēs pcuteret ſyriam quotiens terrā.ſ; nō quotiēs pcuteret terrā. Sic ſamuel vngendū nouerat dauid·ſ; tn̄ dicebat. audiet ſaul et interficiet me. Dauid quidē vixit et occiſus non eſt ⁊c̄.

¶ Sciendū quoq̄ȝ ꝙ alij ꝓphe ex ꝓximo tangunt̄ ⁊ nō ex longinquo.alij et longinquo et nō ex ꝓximo. alij ex vtroq̄ȝ. Nō de longinquo ſ; de ꝓximo ſamuel tac⁹ aſinas inuentas nunciabat.ſalē regē p̄dixit futurū ꝙ dauid ei ſuccedit p̄dixit.ſ; ꝙ pater eterni regis futur⁹ ſit n̄ p̄dixit. Quidā aūt de longinq̄ et nō de ꝓximo tangūtur ꝓphie ſpū.ſicut dauid incarnandū de iudea verbū dei nouerat dicēs. Homo fac⁹ eſt in ea.et ipſe f.e.a. tn̄ mihi ea euicino nō intellexit.ſicut ſeruū miphiboſeth ſibi cōtra dn̄m ſuū mentientē ⁊ amaſe pmittēs ait. Hec faciat mihi de⁹ et hec addat·ſi nō magiſter militie fueris coram me oīni tp̄e ꝑ ioab. Quid ſequeret̄ ignorans·amaſa eīn nec princeps militie fuit.et ꝑ ioab vitam finit. Et cū templū deo ꝯſtruere voluit ꝓphaȝ aliū ꝯſuluit. Quidā vero ⁊ ex longinquo tangunt̄ et ex ꝓximo. vt yſaias longe eīn poſt futura p̄nunciat. Ecce vir.ꝯci.⁊c̄. Et alibi. Paruul⁹ eīn nat⁹ eſt nobis ⁊c̄. Idem euicino ſpiritu ꝓphie de ezechia rege ait.ꝙ de infirmitate ſua ſurgeret et quot ānis poſtea viueret. Aliquādo ꝓphie ſpūs ꝓphis deeſt.quatin⁹ cū hūc nō habēt agnoſcāt ſe ex dono habere cū habēt. Vn̄d helyſe⁹ cū flentē ſunamitē a pedib⁹ ſuis ꝑ giezi auelli ꝓhiberet dixit. Dimitte illam aīa eīn eius in amaritudine eſt·⁊ dn̄s celauit a me· ⁊ nō indicauit mihi. Sic q̄ȝ cū ioſaphat eū de futuris requireret·⁊ ꝓphie ſpūs ei deeſſet.pſaltē fecit applicari vt ad ſe ꝑ laudē pſalmodie deſcēderet ⁊ ſe de vēturis repleret. Cū eīn vox pſalmodie ꝑ intentōeȝ cordis agit̄.ꝑ hanc omnipotenti deo ad cor iter p̄parat̄. vt intente mēti vel ꝓphie miſteria vel cōpunctōnis grām infundat. Unde Sacrificiū lau.ho.m.⁊c̄. Et alibi. Cantate dn̄o·pſalmū di.no.e.⁊c̄. Quia aūt ꝓphie ſpūs nō ſemꝑ adeſt ꝓphetis vir dei indicat·qui ꝯtra ſamariā miſſus mala que ventura erant nūciauit. Sed ꝓhibitus a dn̄o in via comedere·falſi ꝓphete pſuaſione deceptus eſt. Quē fallax ſermo nō decepiſſet ſi ſpm̄ p̄ſentē habuiſſet

¶ Sciendū quoq̄ȝ eſt ꝙ ꝓphete ex magno vſu ꝓphetādi quedā ex ſuo ſpū ꝓferunt ⁊ ſe ex ſpūſancto ꝓferre ſuſpicant̄. Sed q꞉ ſancti ſunt ꝑ ſpm̄ citius correcti· ab eo que vera ſunt audiunt ⁊ ſemetipſos qui falſa dixerunt reꝑhendūt. Nathan eīn vir ſanctus dauid regē aperte de culpa reꝑhendit ⁊ que ei ventura eſſent nūciauit· et de templo edificando requiſitus ait. Omne qđ eſt in corde tuo vade ⁊ fac·quia dn̄s tecū eſt. Sed poſtea audiuit a dn̄o. Uade ⁊ loquere ad ſeruū meū dauid. Hec dicit domin⁹ de⁹. Nunquid tu edificabis mihi domū ⁊c̄.

¶ Inter ꝓphetas veros ⁊ falſos hec eſt differētia. Veri ſi quid aliquādo ꝑ ſpm̄ ſuū dicūt ꝑ ſpm̄ſanctū eruditi ab auditorū mentib⁹ citius euellūt·falſi in ſua falſitate perdurant

¶ Notandū aūteȝ qūo dn̄s ad ꝓfectū hominū ire ſue moderamina diſpenſat. Iſraelitic⁹ ꝓplus conditorē ſuo dereliquerat·ideo ī captiuitate regi babylonio ſeruiebat·cū quo ezechiel ꝓpheta ī captiuitate mittit̄. quē diuina grā ita ſibi placabilē reddidit. vt ꝑ eū ventura p̄diceret et afflictis ꝯſolatōem daret· Conſiderem⁹ ḡ ſi poſſimus quanta eſt diſpenſatio ſupne pietatis. Sic irat⁹ eſt dominus ꝓplo ſuo vt nō oīno iraſceret̄. Ideo in captiuitatem ꝓplm tradidit.ſ; quia nō oīno electos ſuos cum illo miſit·vt ex vna eadē q̄ȝ re ⁊ carnalib⁹ daret purgatōis flagellū ⁊ ſpūalib⁹ virtutis incrementū ⁊ ſic iniuſtis iraſceretur vt eos ꝑ iuſtoꝝ ꝯfortiū ꝯſolaret̄·ne ſi oīno deſereret nullus poſt culpā ad veniā rediret. Sic quoq̄ȝ populo cui ꝓpter deſperatōeȝ irat⁹ fuerat ꝑ moyſen dicit. Nolite aſcendere neq̄ȝ pugnetis·nō eīn ſum vobiſcum·ne cadatis corā inimicis veſtris·o ineffabilia diuine pietatis viſcera cū eis nō erat vt vincerēt·⁊ cū eis erat ne perirent·ſic paruulo delinquenti irata mater ſi in p̄cepſ ire reſpexerit:accurrit·manum tendit·ire oblita pietate plena.

¶ Gregorius. Uſus ꝓphetice locutōnis eſt·vt pri⁹ pſonam:tem p⁹:locūq̄ȝ deſcribat·vt ad veritatē ſolidi⁹ oſtēdendam ante radicē hyſtorie figat·⁊ poſt fructus ſpūs ꝑ ſigna ⁊ allegoriā ꝓferat. Hoc facit ezechiel dicēs. Et factū eſt in anno tri. ⁊c̄. Sciendū aūt ꝙ viſioni intime ꝟba que ꝓtulit copulauit·ſic incipiēs. Et factū eſt·ſubiungit eīn qđ exteri⁹ loqui inchoat.ac ſi illđ foris ſit qđ int⁹ videbat. Idē. In triceſimo anno q꞉ ſermo doctrine nō ſuppetit niſi in etate ꝑfecta. Unde ⁊ ſaluator in duodecimo āno ī templo introgat·nō docet·vt nō p̄ſumāt hoīes in infirma etate p̄dicare. Diſcit in terra·q꞉. ſemper angelos docet in celo. Unde moyſes. Nō arabis ī primogenito bouis.i.in bona opatōe prime etatis nō p̄ſumas offm̄ p̄dicatōis·nec vomere nouelle ligue proſcindere trā alieni cordis. Hieremias tn̄ ⁊ daniel ꝓphie ſpm̄ pueri acceperūt·ſ; miracula ad exemplū opatōnis trahēda nō ſūt·aliud eīn ē qđ doctrine vſu ⁊ diſciplia diſcim⁹:aliud ē qđ d̄ miraculo ſam⁹. Idē. Iuxta flu.co.⁊c̄. Ezechiel.i.fortitudo dei.ſ.fili⁹ qui virt⁹ ⁊ ſapia dei et filius buzi.i.de ꝓplo iudeoꝝ ꝑ peccato ꝯtempto nat⁹ venit iuxta flu.co. Incarnat⁹ eīn peccatorib⁹ ꝓpinquare dignat⁹ eſt·qui iniq̄tate grauati ad celeſtia nō poterāt ſubleuari. Chobar nāq̄ȝ graue interꝑtat̄. Hen⁹ ꝟo humanū ⁊ graue eſt ꝑ iniquitatē·⁊ fluit ꝑ mutabilitatem. In terra chaldeoꝝ qui captiuātes vel quaſi demones. peccatores aūt quaſi demones·⁊ ſe ⁊ alios captiuāt· cū natura hoīes ⁊ rōnabiles eſſe debeāt.

¶ Hieronim⁹. Ezechielis difficultatē:hebreoꝝ mōſtrat traditio. Niſi eīn quis apđ eos ſacerdotalis miniſterij etatem.i.xxx.annos impleuerit.nec principia geneſeos. nec cantica canticoꝝ·nec exordiū ezechielis vel finē legere pmittit̄·vt ad plenā ſcīam ⁊ miſticos intellec⁹ ꝑ lenū humane nature tp̄s accedat

¶ Hieronim⁹. In·xxx·āno nō etatis ꝓphete vt putāt·nec iubilei qui eſt annus remiſſionis:ſed a duodeuigeſimo anno ioſie regis iuda q̄ndo inuentus eſt liber deuteronomij in templo vſq̄ȝ ad q̄ntū captiuitatis annum ioachim cognomēto iechonie qui cū matre ductus ē in babylonē cū daniele ⁊ trib⁹ pueris ⁊ ezechiel qui eſt de tribu inde prima captiuitas q̄n do ſtillauit ira dei ſuꝑ omnē hieruſalē.

¶ All. Dn̄s in.xxx.anno etatis ſue ad baptiſmū puenit in quarto menſe.i.ianuario.ſ.anni principio ſm romanos·hebrei vero niſan.i.aprilem menſem nonorum primum faciūt·in quo paſcha celebrare·greci martium·